

ויזרע יצחק

שביעי של פסח
הפטרה: "ויאמר דוד"
כא' ניסן תש"ע

יוצא לאור ע"י מדרשת
"ויזרע יצחק"
 ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

חג הפסח
הפטרה: "בעת ההיא"
טו' ניסן תש"ע

מערכת "ויזרע יצחק" מאחלת לכל עם ישראל "חג כשר ושמח"

הגיגים לחג המסח

"מדוע נקרא הלילה הקדוש הזה 'ליל הסדר'?"

מסביר ה"שפת אמת" שכל גאולת מצרים היתה בחיפזון כפי שכתוב: "ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם" (שמות יב' טז) וידוע שבדברים הנעשים בחיפזון הם ללא סדר. כל הסיבה שבני ישראל היו צריכים למהר ולהחפז נובעת מזה שאילו היו מתעכבים במצרים היו שוקעים, ח"ו, בשער החמישים של הטומאה, דבר שהיה גורם לכך שלא יוכלו לצאת כבר ממצרים יותר. וידוע שכל יציאת מצרים היתה משום העתיד ולא משום העבר, כמו שכתוב: "בעבור זה" (שמות יג' ח) ומפרש רש"י בעבור שאקיים מצוותיו כגון פסח, מצה ומרור. ועוד כתוב: "תעבדון את הא-לוקים על ההר הזה" (שמות ג' יב). לכן כל זמן שעם ישראל מקיימים את המצוות ועובדים את הא-לוקים, כלומר לומדים תורה, הם מחזקים ומצדיקים את הצורך ביציאה ממצרים, ולכן נקרא "ליל הסדר" שבכל שנה שבני ישראל מקיימים את המצוות הטעם ליציאת בני ישראל ממצרים נעשה יותר "מסודר" ומוצדק.

"שהזויינו וקיימנו והגיינו לזמן הזה" (קידוש ליל הסדר)

בברכה זו רמזים שלשת הדברים המונעים את האדם מלקיים את המצוות: א. אם האדם כבר אינו בין החיים. ב. אם האדם אינו הולך בדרך הישר. ג, אם חסרים לאדם האמצעים הכלכליים לקיום המצווה. וכך זה רמזו בברכה: "שהחיינו", ברוך ה' אנו חיים, "וקיימנו", תודה לא-ל שאנו מקיימים את מצוותיו, ולא סרנו מעבודתו, "והגיינו", שהשגנו את האמצעים הכלכליים, כסף, בכדי לקיים את המצוות אשר צוה ה'.

"הא לזמא עניא" (הגדה של פסח)

מדוע פותחים את ליל הסדר דוקא באמירה הזו? כתוב במגילת איכה "גלתה יהודה מעוני" (איכה א' ג), ומפרשים חז"ל שהסיבה לגלות עם ישראל היא משום שלא אכלו "לחם עוני", דהיינו מצה, ולא נתנו צדקה לעניים. לכן על מנת לתקן את הסיבות לגלות אנו אומרים: "הא לחמא עניא", זה לחם העוני, אלה המצות, תיקון לסיבה הראשונה שהיא אי אכילת לחם עוני, ובאמירת "כל דכפין ייתי ויכול", אנו מזמינים את העניים, ובכך מתקנים את הסיבה השנייה לגלות, שלא נתנו צדקה. ועתה לאחר שתיקנו את הסיבות לגלות אנו יכולים כבר לבקש: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", לשנה הבאה בארץ ישראל בבנין בית המקדש.

"והיא שעמדה לאבותינו ולנו" (הגדה של פסח)

האברנאל אומר שהאותיות המרכיבות את המילה "והיא" מרמזות על הדברים ש"עמדו" לאבותינו ובזכותם ניצלנו. האות וי"ו מרמזת על ששה סדרי משנה, האות ה"א מרמזת על חמשה חומשי התורה, האות יו"ד מרמזת על עשרת הדברות והאות אל"ף מרמזת על הקב"ה, אלופו של עולם, שהוא יחיד ומיוחד. וכל אלו עמדו לנו ולאבותינו ובזכותם הקב"ה מצילנו ממבקשי רעתנו.

"שפרעה לא גזר אלא על הזכרים" (הגדה של פסח)

פרעה גזר על הזכרים בלבד והתיר להחיות את הנקבות, אם כך, לא אבדה תקוה, ועדיין יש קיום לעם ישראל, שהרי ההלכה קובעת שנכרי שהוליד בן מאישה יהודיה, הילד הינו יהודי לכל דבר, רק שאינו מיוחס. יוצא שהמילדות מסרו את נפשן רק בכדי שישארו בעם ישראל בני מיוחסים, שנולדו מאבות יהודים, ולכן שילם להם הקב"ה "מידה כנגד מידה", בזה שהמילדות קיבלו בתי כהונה, בתי לוויה ובתי מלכות, שלכל אלו צריך ייחוס. (ריי חיים מבריסק)

לעילוי נשמת: יעקב בן חמו בר עיישא ז"ל נלב"ע טו' ניסן תנצב"ה

לעילוי נשמת מרים בת פלורה ז"ל נלב"ע ג' טבת תש"ע

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מוקדש לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
 נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
 ת.נ.צ.ב.ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
 נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת התפילה

"וימות מלך מצרים ויאנזו בני ישראל מן העבודה ויעקו" (שמות ב' כג) (הגדה של פסח)

מקשה המהרי"ל דיסקין, מדוע נזכרו בני ישראל להאנח מן העבודה רק אחר מותו של פרעה, הרי קושי השעבוד היה הרבה זמן קודם, כדכתיב "וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה" (שמות א' יד). ומדוע זעקו רק כעת לאחר מות המלך, הלא לא ראינו שום רמז לכך שלאחר מותו של פרעה הוכבד השעבוד? אלא שידוע שהמנהג הוא שבשעה שהמלך מת נוהגים לתת מעט חופש לעובדים והנחה מעבודה. ובני ישראל ראו ששאר העבדים שָׁבְתוּ מעט ממלאכתם ואילו להם לא הקלו מאומה מהעבודה, בכך הרגישו ביתר שאת את עול העבדות, וזה כאב להם מאוד, ועל זה צעקו.

"ואזרי כן יצאו ברכוש גדול" (בראשית טו' יד)

בקצרת ליל הסדר אנו מניחים "מרור", זכר לשעבוד, "חרוסת", זכר לטיט, "מצה", זכר ללחם עוני, ומדוע אין אנו עושים זכר ל"רכוש הגדול" שהוציאו בני ישראל ממצרים? אלא, זה שאנו עושים זכר למרור לשעבוד וללחם העוני זה מובן, שהרי מהדברים הללו נותר לנו עד היום הזה זֶכֶר, אך ל"רכוש הגדול" אין אנו עושים זכר, שכן ממנו לא נותר לנו היום שום זֶכֶר. (רבי מאיר מפרמישלאן)

"השיביעני במרורים הרווני לענה" (איכה ג' טו)

בפסוק זה רמזו שיש קשר בין ליל הסדר לבין ליל תשעה באב, שתמיד יחולו באותו היום בשבוע. הפסוק מזכיר את ה"מרורים", המרור שנאכל בליל הסדר מול ה"לענה", הצרות המרות שחוינו בתשעה באב. ידוע שהגזירה הייתה ארבע מאות שנה של עבדות, אלא שבפועל עבדו בני ישראל במצרים מאתיים ועשר שנה בלבד, את המאה ותשעים שנה החסרות שלא עבדו בני ישראל במצרים, החזיר לנו הקב"ה בתשעה באב.

(בית הלוי)

הגיגים לשביעי של פסח

"וזהו עושים עול בני ישראל" (שמות יג' יז)

בני ישראל יצאו ממצרים חמושים כאנשי צבא היוצאים למלחמה, למרות שאין ישראל כשאר העמים היוצאים למלחמה שצריכים להתחמש כנגד האויבים, אלא אצל עם ישראל "ה' ילחם לכם", בכל זאת מצווה התורה על האדם שיתנהג כלפי חוץ בדרך הטבע, ורק אחרי כן יפעל הנס וינצחו במלחמות. וכן מצאנו שאמר הקב"ה ליהושע "שים לך אורב לעיר מאחריה" (יהושע ח), ולכאורה מדוע צריך עם המלומד כל כך בנסים ונפלאות להעמיד מארב? אלא, כפי שהזכרנו, רצון התורה הוא שיעשה האדם השתדלות בדרך הטבע, כל מה שאפשר בידו לעשות, ואת השאר יניח בידי שמים, וכן אמר שלמה "סוס מוכן ליום מלחמה ולה' התשועה" (משלי כא), כלומר בני האדם חייבים להשמר על נפשם ולהכין סוסים וכלי מלחמה והקב"ה יושיע, כי התשועה לו לבדו.

(רבנו בחיי)

"וירא ישראל את מצרים מות על שפת הים. וירא ישראל את היד הגדולה" (שמות יד' כ-כא)

לפי סדר העניינים בפסוקים משמע שלאחר שראו "את מצרים מת" רק אז ראו "את היד הגדולה" שהרי כתוב קודם "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" ואחר כך כתוב "וירא ישראל את היד הגדולה", ומתעוררת קושיה על עם ישראל, וכי לפני שראו את המצרים מתים לא ראו את ידו הגדולה של הקב"ה? אלא, נראה שאכן כך היה, שכל זמן שהיה השר של מצרים קיים בממשלתו היה מסך שהבדיל בין בני ישראל לאביהם שבשמים (זוהר בשלה) שלא יוכלו לחזות בנועם ה', אבל כשמת מצרים על שפת הים, כשהכוונה במילה מצרים לשר של מצרים, אז נקרע המסך ונפקחו עיניהם של ישראל לראות את היד הגדולה.

(ר' זושא מהניפאלי)

החלה ההרשמה למחזור החדש של הקורס ללימוד טעמי המקרא והפטרה

בנוסף יהדות מרוקו-ספרד. שיפתח, בע"ה, אחר חג הפסח.

השיעורים יתקיימו בימי שני בערב בשעות 18:00-19:00 בבית הכנסת "אהל יצחק" רחוב אברבנאל 48 קרית הרצוג בני ברק. לפרטים: בן חמו יוסף 052-3268315 * הקורס מיועד למבוגרים וילדים. * הלימוד הוא ללא תשלום. * מספר המקומות מוגבל.

לרפואת כל חולי עם ישראל ובכללם:

הרה"ג מרדכי צמח אליהו בר מזל טוב שליט"א משה טויטו בר אסתר

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח תפילין "יד יצחק"

ברשותנו מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" בני ברק ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו יום שישי 14:00 בית כנסת "תורת ישראל" קרית הרצוג ב"ב